

ne morejo odobravati takega postopanja in da njih klub ne bo rekel k vsemu amen.

V proračunskem odseku se sedaj razpravlja o samostojnih italijanskih pravoslavskih stolicah. Govorniki govorijo na dolgo, da se še niti glavna razprava ni končala. Prava bitka se pa začne še-le v podrobni razpravi.

Politični ogled.

Dne 15. decembra: V državnem zboru se nadaljuje razprava o proračunu. — Za predsednika avstrijske delegacije bo baje izvoljen koroški poslanec Dobernig. — Pri današnjih volitvah na Hrvaškem je delala vlada s silnim pritiskom, kljub temu so zmagale v večini okrajev hrvatske domoljubne stranke. — Listi poročajo, da bo te dni Kitajska proglašena za republiko.

Dne 16. decembra: Vsenemški poslanec Malik je v državnem zboru vložil predlog za razdružitev sv. zakona, ki pa je bil odklonjen. — Pri volitvah na Hrvaškem je dala mažarska vlada pozapreti volilce, ki niso hoteli voliti njene kandidate. — Prehivalci Krete si želijo priti pod grškega kralja. Odposlanci ljudstva so hoteli iti h kralju, a neka francoska ladja jim to ni dopustila.

Dne 17. decembra: Češki deželni zbor bo sklican po novem letu na dvatredensko zasedanje. — Ker so pri volitvah dne 15. in 16. decembra mažaronski kandidati večinoma propadli, bo novi sabor baje po volitvah takoj zopet razpuščen. — V Zagrebu je umrl voditelj stranke prava, dr. Jos. Frank. — Angliški minister lord George je bil na nekem ženskem shodu napaden in občutno ranjen.

Dne 18. decembra: V proračunskem odseku je stavil poljski posl. Rosner predlog, naj se italijansko vseučilišče napravi v Krakovu v Galiciji. — Med Čehi in Nemci se vrše zopet spravna pogajanja. — Današnje volitve na Hrvaškem so bile zopet enake prejšnjim. Vkljub vsemu pritisku imajo opozicijske stranke veliko večino mandatov. — Kitajske cesarske čete so dosegle neko večjo zmago nad vstaši.

Dne 19. decembra: Cesar je zopet malo obolel. — V državnem zboru se razpravlja o novih davčnih predlogih. — Za leto 1912 bo zahtevala vlada povišanje števila vojaških novincev za 30.000. — V ogrskem državnem zboru obstruirala manjšina brambne predloge. — Perzija je odklonila ruske zahteve. Rusija pošilja novo vojaštvo v Perzijo. — Vstaja na Kitajskem se nadaljuje.

Razne novice.

* **Slov. Straža.** Splošna sočba je, da so letošnje božične in novoletne razglednice Slov. Straže najlepše, kar jih je dozdaj izšlo pri nas. Razglednice so res umetniško delo. Zato pa sezite vsi po njih. Vsak vaš prijatelj in znanec bo vesel, ako mu pošljete za Božič in Novo leto te krasne razglednice. Naročajo se v pisarni Slovenske Straže v Ljubljani. Gospodje trgovci dobe znaten popust.

* „**Slov. Gospodar**“ — razširjen. Kakor že naznanjamo v uvodnem članku, bo izhajal naš list z novim letom v obsegu 10 strani. Lep napredek! Agitirajmo za list, da dobi zopet lepo število novih naročnikov! Liberalno časopisje ima zabeležiti le to spremembo, da se preseli „Sloga“ v liberalno celjsko tiskarno, kamor je že dolgo spadala. Proč z liberalnimi listi, v naše hiše naj zahaja le katoliško časopisje.

* **Naše prireditve.** Zadnje nedeljo se je vršila zopet cela vrsta dobro uspešnih prireditev naše stranke in naših organizacij. Na Muti je na političnem shodu govoril poslanec dr. Verstovšek, v St. Jurju ob južni železnici poslanec Pišek, dr. Leskovar in Zebot; v St. Petru v Savinjski dolini je na obnem zboru Savinjskega okrožja Z. S. D. govoril dr. Hohnjec, pri veliki Nedelji je bil zadružni shod, govoril nadrevizor Pušenjak; v Hočah je zborovalo Bralno društvo, predaval je profesor dr. Krvačič; na obnem zboru podružnice Slov. Straže pri Sv. Magdalen v Mariboru je govoril urednik Kemperle. Pretečena nedelja je bila takorekoč uvod za naše podrobno zimsko delo.

* **Poslanca Malika,** zastopnika naših štajerciancev, je državni zbor izročil sodnji. Toži ga ptujski Ornič.

* **Nova železnica Weiz—Birkfeld.** Naš prijatelj nam poroča iz Weiza na Srednjem Štajerskem: Spominjam se še dobro, ko se je začelo tukaj govoriti pred nekaj leti, da se bo gradila nova železnica iz Weiza v Birkfeld. Dne 14. decembra pa je že začel vlak prvič redno voziti. Kedaj pa bomo mi Slovenci dočakali, da pelje prvi vlak skozi krasne Slovenske gorice, ko se že vendar mnogo več let govori in piše o novi železnici, ki bi bila pač veliko bolj potrebna, kakor ta nova železnica. Tukaj se zopet vidi, kako v Gradcu vselej Nemcem prej ugodijo, kakor pa nam Slovencem.

* **Za ločitev zakona** je torej v državnem zboru glasoval zastopnik slovenskih liberalcev, nadalje zastopniki naših nemškutarjev, Malik, Wastian, Marekhl ter vsi socialni demokrati. Slovensko katoliško ljudstvo si naj vtisne te stranke v večen spomin!

* **Uspeh svobodne šole.** Dočim je v Nemčiji, kjer se verske šole, padlo število analfabetov od 0'086

na 0'015 odstotkov, je na Francoskem, kjer ima svobodna šola ves pouk v rokah, prav nasprotno. Na Francoskem se je v zadnjih treh letih število vojaških novincev, ki ne znajo ne brati ne pisati, pomnožilo za okroglo 3000. Med 247.028 vojaškimi novinci leta 1909. je bilo 14.225 popolnih analfabetov, poleg tega pa jih je znalo 4290 samo brati, pisati pa ne.

* **Liberalna stranka** je že sklenila s štajerskimi Nemci in nemškutarji premirje. Kaj je za to dobila, se še ne ve. Ljudstvo ni dobilo ničesar, to vemo, zaradi tega ljudstvo tudi ne more odobravati postopanja liberalcev, ki so se sedaj z ozirom na svojo strankarsko korist glede obstrukcije v deželnem zboru postavili na nemško stran in se zadnji teden izrekli proti obstrukciji. Vsaj nekaj je pokazala liberalna stranka s tem sklepom, namreč da ni več slovenska stranka in da odobrava zapostavljanje slovenskega ljudstva od strani Nemcev. Grdo je za stranko, ki izgubi, predno se je izbojeval boj, korajžo, in vrže puško v korozu. Sedaj lahko dr. Kukovec in Linhart skupno hodita na shode, kajti med njima ni več nasprotja.

* **Učitelje lovi „Narodni List“.** Velika ljubezen liberalcev do povišanja učiteljskih plač je le izraz hvalečnosti do nekdanjih strastnih liberalnih agitatorjev, in obenem prošnja, naj bi te oprode svobodne misli ostali tudi v bodoče zvesti Narodni stranki ter ji, kakor to povdarja zadnji „Narodni List“, pomagali pri volitvah. Ko bi ne bili liberalci tako neumni, kakor so v resnici, bi morali uvideti, da je način, kako se potegujejo za učiteljske plače, skrajno neroden ter učitelstvu naravnost škodljiv. Iz te gonje mora namreč dobiti ljudstvo utis, da se gre za medsebojno podporo liberalnih bratcev na stroške kmečkega ljudstva. In najsiti tudi ošabni liberalci v svojem sovratstvu do kmečkega ljudstva naglašajo, da klerikalni deželnozborniki volilci na Spodnjem Štajerskem plačajo v primeri z nemškim delom dežele in z liberalnimi slovenskimi davkoplačevalci manjši del deželnih dolkov; resnica je in ostane, da je ogromna večina spodnještajerskega slovenskega ljudstva v krščanskem taboru in da je naš kmet dandanašnji v tako slabem gospodarskem položaju, da ne more kar tako sebi sovražnim liberalcem na ljubo plačati še večje davke. To mora vendar uvideti vsak, količkaj razumen človek. Liberalci tega ne bodo nikdar razumeli, ker nimajo srca za ljudstvo. Z njimi se tudi ne moremo pretekati. Toda učitelstvu svarimo, naj se ne postavlja več v nasprotje z našim krščanskim ljudstvom, in naj ne bo tako kratkovidno, da bi se zateklo v obrambo pri ljudstvu obsovaženih liberalcev.

* **Obstrukcija** se naj opusti, tako so sklenili štajerski slovenski liberalci. To je ravno tako, kakor če bi n. pr. Abesinci sklenili, naj se konča italijansko-turška vojska v Tripolisu, katere se Abesinci ne udeležujejo. Tudi slovenski liberalci niso nikdar delali obstrukcije, zato pa tudi nimajo ne pravice ne moči skleniti, naj se konča. Ta sklep kaže torej liberalce v vsi svoji smešnosti in obenem tudi v vsi svoji protinarodnosti. Slovenski narod naj bi se po liberalnem mnenju brezpogojno udal ter dalje hlapčeval nemškimi krivičnikom. In če se liberalci pri svojem sklepu sklicujejo na to, da so neposredni razlogi za obstrukcijo odstranjeni in da bo predložila vlada nevtralen program za delovanje v deželnem zboru, jih vprašamo, ali ne vedo, da je Wastian na učiteljskem zborovanju v Mariboru izjavil, da je njegov predlog za nemško-liberalno dvotretjinsko večino v deželnem šolskem svetu samo odložen, pa ne popolnoma umaknjen, da se torej poljubno zopet vložijo? In nadalje vprašamo liberalce, kakšen je tisti nevtralni gospodarski program vlade? Štajerska dežela ima že sedaj letnega primanjkljaja 4 milijone, in ta primanjkljaj se bo povišal na 6 in celo 8 milijonov. Zato bo treba jako znatno povišati davke in delati nove dolgove. Ali bo ta nevtralni gospodarski, program vseboval tudi višje deželne davke? Vsega tega liberalni modrijani ne vedo in kljub temu so sklenili, naj bo konec obstrukcije. Edino dobro pri celi stvari je to, da v našem narodu liberalci nimajo nič govoriti.

* **Volitve na Hrvaškem.** Dne 15., 16. in 19. decembra so se vršile saborske volitve na Hrvaškem. Ze dosedaj nam je bilo znano, kako dela mažaronska vlada volitve. A letošnje volitve so glede vladne sile prekašale vse volitve prejšnjih let. Vojaštvo, žandarmerija in policija je zapirala volilce in protivladne kandidate. A vsa sila vladi ni pripomogla do zmage. Vladni mažaroni so dobili komaj 21 mandatov, dočim je pravaška stranka, ki je naši Slov. Ljudski stranki najbližja, zmagala s 27 kandidati; koalicija ima 24, Radičeva kmečka stranka 8, Nemci 1 in srbski radikali 3 poslance. Potrebni pa je še 6 ožjih volitev. Naše bana Tomašiča so torej splavale po vodi in kljub vsemu silnemu mažaronskemu pritisku so zmagale hrvatske domoljubne stranke.

* **Kmetijska družba** za Štajersko ima svoj letni občni zbor dne 27. in 28. marca 1912 v Gradcu.

Mariborski okraj.

m **Maribor.** V petek, dne 15. decembra je bila pred mariborskimi porotniki obsojena k smrti na vislicah 39letna Julijana Kmetič, posestnica v Razvanju, radi umora svojega moža. Dne 26. avgusta t. l. je natrosila svojemu možu Leopoldu Kmetiču v jed strupa, ter mu je naslednji dan dala še posebej nek strupeni prašek. Mož je vsled zastrupljenja dne 1. septembra umrl. Obsojena Kmetič je zelo prepirljiva ženska ter je vedno iskala, kako bi se s svo-

jim možem prepirala. Svoje dejanje je priznala. — 20letni hlapec Ignac Farkaš iz Hvaletine, ki je dne 1. novembra t. l. pri Sv. Andražu zabodel mizarja Alojzija Hojsa, je bil obsojen dne 14. decembra na 4 leta težke in postrne ječe.

m **Maribor.** Katoliško mojstersko društvo je slavilo pretečeno nedeljo svojo desetletnico. Slovesnost se je zelo lepo izvršila. V društvu je združeno častno število katoliških mojstrov. Društveni predsednik je vlč. g. dr. Feuš, načelnik pa g. Jurij Stern.

m **Iz mariborske okolice.** Letos imamo res krasno zimo. Mestoma cveto še šibkovi in druge rože, in ljudje lahko še zmirom opravljajo zunanja dela. Nekateri pravijo, če bomo hoteli imeti sneg, da bomo morali pisati na Koroško po njega, in mariborski pivovarnarji na Rusko po led. Bo pa že vse boljše prišlo. Za ptujskega „Štajerca“ je tudi še zdaj lepa zima, saj po novem letu ga bo začelo mraziti. Kajti tu okoli Maribora mu jih bode veliko pokazalo hrbet, ker so prišli ljudje že k pameti ter se bodo obrnili na boljše časnike, ki jih imamo dovolj. Jih že dosti reče, da takšnih neslanih šal in lumparij, kot jih prinaša „Štajerc“, več ne pogledajo, še manje pa bero. Saj drugega ne zna pisati, kot samo golo laž. V Mariboru ga ima nekaj trgovcev, ki ga ponujajo vničarjem in vsiljujejo, ljudje pa se ga branijo. Slišal sem že reči: Pa ga bom imel za stranišče; imam že tako „Slovenskega Gospodarja“ v žepu, mi je zadrževal, rajši tistega berem, kot pa tega smrdljivega Kljucka, v katerem drugega ne najdem, kot samo obrekovanje. — Najbolj so mu obtičali v želodcu duhovniki in naši slovenski poslanci. Boljše bi mu bilo, da bi pogledal na svoje, po „Štajercu“ in šnopsu zbegano ljudstvo, da bi jih bolj poudčil, da se ne bi takšni dogodki godili, kakor se dogajajo okrog Ptuj. V tem je pa „Štajerc“ gluh in slep. So sami njegovi pristaši, kateri že vsi tožijo, kako daleč sta jih „Štajerc“ in šnops pripeljala. Gospod urednik, jaz imam dosti gradiva, kadar mi bo zopet čas dopuščal, pa bom iztresel iz svoje popotne torbe, ki je dosti v njej, in še stara krtača poleg.

m **Maribor.** Na zadnjem tukajšnjem živinskem sejmu so cene goveji živini zelo občutno padle. Prignalo se je do 800 glav. Dasi ravno je bilo mnogo kupcev, vendar promet ni bil posebno živahen. Mesarji, ki še vedno vstrajajo pri visokih cenah mesa, so plačevali najslabše. Cene so bile za pitane vole 76 do 80 K, 100 kg žive teže. Kje so neki sedaj socialni demokrati, da ne kričijo nad mesarji, ki so edini kivi draginje mesa?

m **Pesnica.** Dolgotrajni boj je končan z našo popolno zmago. Zne 17. decembra je bil za župana naše občine izvoljen vrl narodnjak, odlični naš pristaš, veleposestnik g. Leopold Supanič. Svetovalci so tudi vsi trije naši: gg. Franc Sekol, Janez Tuš in Alojzij Herič. Vsi rekurzi, katere je tako vneto koval pesniški Hohnik, vsi podplati, katere je raztrgal Lojzek in drugi posilipemški agitatorji, niso nič pomagali. Pesnica je naša, ima vrlega slovenskega župana! Živio! Živio!

m **St. Ilj** v Slov. gor. Rumunec naučitelj Sadu dela za prenapolnjenje naše nemške šole. Kar si ta človek že dovoli, to presega vse meje. Slovenskih otrok slovenskih starišev, ki so se zdaj preselili v naše kraje, ne sprejme v slovensko šolo, ampak jih pošilja v nemško šolo. Ubogi otroci morajo tu sedeti v razredu, čeravno nobene nemške besede ne razumejo. To so več kot kitajske razmere. Zakaj je krajni šolski svet v slovenskih rokah? Saduja bomo morali naznaniti na deželni šolski svet, saj vzrokov je itak mnogo.

m **St. Ilj** v Slov. gor. Naši Slovenci kaj radi podpirajo naše posilince in lutrovec. Slovenec je pač predober in ravna čisto drugače ko Nemci; zato pa tudi dobi v zahvalo včasih par po hrbtu in po glavi, kakor n. pr. dne 8. septembra 1910 ob priliki blagoslovljenja Slovenskega Doma. Nov krčmar v Südmarkhofu se grozno trudi, da bi tudi Slovenci hodili k njemu. Slovenci pa imajo v St. Ilju itak svoje gostilne, kjer so dobro postreženi. V Niederwaldu bo s 1. januarjem 1912 otvoril gostilno Karl Scholl iz Nemškega. On je lutrovec in je tudi lutrovsko oženjen. Gostilna, pravi sam, bo za Svače in posilince.

m **St. Ilj** v Slov. gor. Naša dekleta se prav pridno gibljejo. Pretečeno nedeljo, dne 17. decembra, so nam priredile lepo igro „Na Marijinem srcu“. Igre so vse brez izjeme zelo lepo in dovršeno. Dasi ravno so bila naša hribovska pota zelo blatna, vendar je bila udeležba povoljna. Igra se bo v kratkem ponovila. Obljubile so, da nas takrat obiščejo dekleta iz Svečine, Jarenine in St. Jakoba.

m **Dobroveč.** V soboto, dne 9. t. m. ponoči je za vedno zaspal po kratki bolezni blagi starček, 84letni Jožef Čander. Kot mnogoletni župan in šolski ogleda dobrovske šole, si je stekel za občino in šolo velike zasluge, ker si je po njegovem prizadevanju ustanovila šola na Dobrovecih. Bil je svojim otrokom dober oče, sovaščanom pa v vsakem oziru vzgleden mož. Kakor Slovenec stare korenine, je bil vedno na svojem mestu. Ni se zbal zamere, pri vsaki volitvi smo ga videli kot prvega v naših vrstah. — „Kakoršno življenje, takšna smrt.“ Ta pregovor se je pri starem Čanderu uresničil. Mirno je bilo njegovo življenje, brez preprirov in tožb, le v delu je našel veselje in tolažbo. Spravljen z Bogom, zatisnil je svoje trudne oči, obžalovan od vseh, ki so ga poznali, spoštovali in ljubili. V ponedeljek, dne 14. t. m. smo ga spremili k zadnjemu počitku. Ob odprtem grobu so

